

blive lukket, men vel at mærke blive lukket ved Grundlovsændringer paa grundlovs-mæssig Maade.

Næst efter § 8 antager jeg, at det vil blive § 7, som vil give Anledning til den stærkeste Kritik. Det er denne Paragraf, som fastsætter Ansvar til Erstatning og Straf for Ministre, som afholde ubevilgede Udgifter uden saadan Hjemmel som den, Grundlovens § 49 kræver. Der er ved Opstillingen af de nærmere Bestemmelser og Betingelser for dette Ansvar — forekommer det mig — ikke taget noget Hensyn til, hvad jeg vil kalde Nødretten; Betingelserne for Ansvar ved Afholdelse af ubevilgede Udgifter kunne dog formentlig ikke søges i en Ministers mere eller mindre klare Bevidsthed — som der staar i § 7 — om, at han ikke vilde kunne faa det paagældende Skatte- eller Udgiftsbeløb bevilget af Kongen og Rigsdagen. Men Betingelserne for et saadant Ansvar synes jeg fornuftigvis maa søges i selve Udgiftens objektive Beskaffenhed: om den har været absolut nødvendig for Statsstyrelsens forsvarlige Førelse. For en saadan Anerkendelse af Nødretten foreligger der ogsaa et Præcedens i den sidste Rigsretsdom, Dommen i den saakaldte Teatersag mod Ministrene Hall og Worsaae, og Spørgsmaalet om, hvorvidt en saadan objektiv Nødvendighed for Afholdelsen af en ubevilget Udgift er til Stede, kan dog ikke godt gøres afhængigt af et enkelt Tings Nægtelse af en Tillægsbevilling, men maa søges afgjort ved Dom. Det kan jo ikke være Forslagets Mening, at en Ministers mere eller mindre klare Bevidsthed skal være det afgørende for Ansvar til Erstatning og Straf for ubevilgede Udgifter. Man kunde tænke sig det ganske vist noget kuriøse Tilfælde, at en Minister i en saadan Sag maatte indrømme overfor alle og enhver, der spurgte ham: Ja, jeg havde ganske vist den Bevidsthed, at Beløbet ikke kunde ventes bevilget af Rigsdagen —, men hvor der stødte Omstændigheder sammen, der gjorde, at Rigsdagen bagefter alligevel bevilgede Udgiften, endskønt Ministeren havde erklæret at have haft Bevidstheden om, at han ikke kunde vente at faa den bevilget. Hvad skal der saa ske i et saadant Tilfælde? Efter Forslaget skal Ministeren straffes, men vilde det dog ikke være ganske urimeligt at straffe ham for denne hans Bevidsthed, naar Enden paa Sagen dog bliver den, at Beløbet bliver efterbevilget af Rigsdagen, i Betragtning maaske af helt andre Omstændigheder. Det kan jo ikke være

Meningen. Men saaledes staar der i Forslaget.

Ved disse sidste Bemærkninger har jeg søgt at vise, paa hvilke Punkter der formentlig vil kunne rejses konstitutionelle Betænkeligheder ved Forslaget. Jeg tror, jeg ser rigtigt, naar jeg siger, at fra vor Side maa vi ved Forslagets Behandling væsentligst vaage over dette, at der ikke sniger eller lister sig Grundlovsbestemmelser ind i Ministeransvarlighedsloven. Saafremt det kan lykkes at holde saadanne Grundlovsbestemmelser og Grundlovsfortolkninger ude fra Ministeransvarlighedsloven, tror jeg at kunne sige, at Forslaget i øvrigt skal nyde al mulig Støtte og Sympati fra vor Side.

Justitsministeren (Alberti): Overfor det ærede Medlem, der nu satte sig, skal jeg udtale, at jeg ikke tror paa, at der er nogen Nødvendighed for en Forbindelse mellem en Ministeransvarlighedslov og en Forandring af Grundloven. Jeg ser til fulde, at kunde man opnaa en Forandring af Grundloven, hvorved den Opfattelse, som efter min Mening er den rette Opfattelse af Reglerne i Grundlovens § 49, blev fastslaaet fra alle Sider som gældende Grundlov, som noget, der var hævet over al Tvivl, noget, der slet ikke kunde om-disputeres, kunde man gøre Krav paa en Ministeransvarlighedslov, der paa disse Punkter var skrevet adskillig skrapere end det Forslag, der her foreligger. Men det, at man ikke tror, at man kan naa det, som man vilde anse for det bedste, kan dog ikke afholde fra at søge at faa en Lov, saa god som den efter Omstændighederne kan ventes.

Det ærede Medlem for Københavns 2den Valgkreds (H. L. Møller) ankede over, at Bestemmelsen i Lovforslagets § 8 gik udenfor Grundloven — jeg tror, han har Uret —, men det ærede Medlem for Københavns 5te Valgkreds (Borgbjerg), sekunderet af det ærede Medlem for Assens (Berntsen), klagede over, at Bestemmelsen i § 8 ikke gik vidt nok, idet de vilde have foretrukket, at man havde givet Lovforslagets § 8 den Affattelse, som den tilsvarende Bestemmelse havde i det private Lovforslag, som blev forelagt i 1875. Disse modstridende Standpunkter synes mig ganske klart at vise, at det foreliggende Lovforslag har valgt den Vej, der, saaledes som Forholdene i de forløbne 30 Aar have udviklet sig, er den rette til at søge at naa et Resultat. Thi disse Udtalelser i Forbindelse med alt, hvad der ved